

Янковська А.,

студентка II курсу факультету мистецтв
ВП «Миколаївська філія КНУКіМ»

Науковий керівник: Гарбар Г. А.
кандидат педагогічних наук, доктор
філософських наук, професор кафедри
музичного мистецтва ВП «Миколаївська
філія Київського національного
університету культури і мистецтв»,
м. Миколаїв

ХОРОВИЙ ТЕАТР У СУЧАСНІЙ МУЗИЦІ

Нараз уже з досить розвиненим явищем як інструментальний театр, елементи театральності активно застосовуються і у хоровому мистецтві.

А як відомо, хорове мистецтво - це найдавніша форма музикування, що володіє величезним потенціалом виразності, та потужною силою впливу на слухача.

Сучасна людина тяжіє до ефектного способу отримання інформації. Тому елементи театралізації проникають в різні жанрові сфери. Ці тенденції також можна спостерігати в хоровому жанрі. Втілюючи означені вище тенденції мистецької взаємодії, період кінця ХХІ сторіччя, характеризується, з одного боку, спадкоємністю хорових традицій, а з іншого - яскравим новаторством у музично-образній, композиційно-драматургічній, жанрово-стильовій, виконавській сферах.

ХХІ століття по-новому, більш широко, трактує поняття театральності і висуває нові форми взаємодії музики і видовищних мистецтв. Театральність, що увібрала в себе характерні прикмети часу, глибоко проникає в жанри «чистої» музики, тим самим відкриваючи багатий простір нових зорових і слухових асоціацій, які раніше не були використані як можливість впливу на публіку, створюючи більш об'ємні художні концепції.

У композиторській творчості цього періоду спостерігається інтерес до міфологічних символів, архетипів, обрядових дій, що виступають концептуально-стильовою основою хорових творів. Як засіб втілення такої образної палітри і виникає тенденція до театралізації - специфічної особливості сучасного хорового мистецтва. Театралізовані форми позатеатральних жанрів хорового мистецтва отримують все більшого розповсюдження у концертній практиці. Це явище визначають як хоровий театр. Пошук нових форм хорового виконавства сприяв оновленню системи засобів музичної виразності - композитори збагачували звучання творів неповторними сонористичними ефектами (кластери, шепотіння, глісандо, звукообразність, оплески, стукіт тощо.) які посилювали видовищність хорового виступу для глядача.

Театралізація торкнулася усіх сфер хорової музики. В першу чергу, це

великі кантатно-ораторіальні жанри, які в ХХ- ХХІ столітті повертаються до своїх театральних витоків. Звертаючись до фольклору, з його обрядовістю, персоніфікацією, сюжетністю, композитори створюють яскраво зримі, дієві хорові вистави (К. Орф «Карміна Бурана», Гулак-Артемовський "Запорожець за дунаєм" Л. Личко кантата "Пори року", Ю.Шапорін симфонія -кантата " На полі куліковім", також яскравим прикладом є Б. Лятошинський, І. Шамо, Є. Станкович, А. Гайденко.) У сферу камерної хорової музики, ключовою особливістю якої є ліричний вислів, також проникає театральність.

Отже ,хоровий театр - це напрям хорового мистецтва в основі якого лежить синтез хорового співу та театральнo- сценічного дійства , де кожний учасник одночасно є співаком ,пластичним артистом ,драматичним актором. Хоча історія взаємодії театру і хору сягають століть (ще в давнину театральнo-хорове мистецтво було єдністю співу, танцю, акторської майстерності, гри на різних музичних інструментах), хоровий театр – це сучасне явище, яке сьогодні отримує новий виток розвитку. .

Феномен хорового театру можна побачити з кількох сторін.

По-перше, це музичний жанр, заснований на хорової музиці.

По-друге, це жанр концертного виконавства . Його суть полягає в тому, щоб вимовляти, виконувати хорову музику в живому звучанні для слухача.

По-третє (якщо мати на увазі використання в позначенні цього жанру слова театр), цей жанр повинен володіти рисами музичного або драматичного театру або театральної вистави, тобто в ньому повинні спостерігатися ознаки драматичної дії, сценічної гри, уявлення, що здійснюються учасниками вистави перед глядачами.

Все це означає, що хоровий театр - жанр синтетичний, в якому органічно поєднуються хорова музика, рух, пластика, ритм, слово.

Завдяки цим своїм особливостям даний жанр може бути одним з найбільш суспільно активних мистецтв, бо сама специфіка театру вимагає не тільки глядацької, але і слухацької зацікавленості, емоційного контакту між сценою і публікою. Для встановлення єдності між сценою і залом спрямовуються зусилля всіх творців вистави, і перш за все, акторів, творчий процес яких, протікає на очах у глядачів (слухачів), має здатність надавати на них всебічний естетичний вплив, викликати інтелектуальні і душевні співпереживання.

Список використаних джерел :

1. Мостова Ю.В. Театралізація хорових творів як метод художньої інтерпретації: автореф.дис.на здобуття наук.ступеня канд.мист.:спец.17.00.01"Теорія та історія культури"/ Ю.В. Мостова. – Х.,2003. – 21с.

2. Овчинникова Т.К. Хоровой театр в современной отечественной музыкальной культуре:автореф. лис. на соисканиенауч.степениканд.искусствоведения:спец.17.00.02"Музыкальное искусство"/Т.К. Овчинникова- Ростов н/Д,2009.-29с.

3. Станіславська К. Хоровий театр як нова мистецької -видовищна форма// Музыка и жизнь.- Режим доступу:
[www/nbu.gov.ua/portal/soc.../stanic.Htm](http://www.nbu.gov.ua/portal/soc.../stanic.Htm)